

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Haber-Yorum

Özbekistan ve Kazakistan Cumhurbaşkanları Arasındaki Gayri Resmi Toplantının Ana Nedeni Güvenlik midir?

Haber:

Özbekistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev'in daveti üzerine Kazakistan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Kasım-Cömert Tokayev, 5 Nisan'da ülkemizi ziyaret etti. Tokayev'in, Kazakistan ile Özbekistan arasında 2034 yılına kadar stratejik ortaklık ve ittifak programının kabul edilmesini desteklediği kaydedildi. Afganistan'daki durumun gelişimi de dahil olmak üzere bölgesel öneme sahip konular hakkında görüş alışverişinde bulunuldu. (Özbek Cumhurbaşkanlığı internet sitesi, 05/04/2024)

Yorum:

Hiva'daki bu gayri resmi toplantıyı değerlendirdikten sonra bazı sonuçlar çıkarabiliriz. Öncelikle Özbek ve Kazak cumhurbaşkanlarının bu ziyaretten önce Çinlilerle görüşmelerde bulduklarını belirtmekte fayda vardır. Zira 28-29 Mart tarihleri arasında Tokayev bir çalışma ziyareti için Çin'deydi ve 1 Nisan'da Mirziyoyev, Çin Halk Cumhuriyeti Devlet Konseyi Üyesi ve Kamu Güvenliği Bakanı Wang Xiaohung başkanlığındaki bir heyeti kabul etti.

İki ülke cumhurbaşkanlarına yönelik bu ziyaret ve resepsiyonların, 22 Mart'ta Rusya'daki Crocus Belediye Binası'na düzenlenen silahlı saldırının akabinde gerçekleştiğini belirtmek gerekir. Rus güvenlik güçlerinin bu saldırıdan Tacikleri sorumlu tuttuğu ve onlara vahşice davrandığı bilinmektedir. Bunun ardından Rus toplumunu, sadece Taciklere karşı nefret ve taassupçuluk dalgası değil, aynı zamanda Orta Asya'nın sakinlerine karşı da güçlü bir İslamofobi dalgası sardı. Putin ve diğer yetkililer silahlı saldırının arkasında Ukrayna ve Batı'nın olduğunu iddia etmesine rağmen bazı yetkililer Orta Asya vatandaşlarının Rusya'ya girişinin kısıtlanmasını, hatta vize sisteminin getirilmesini önerdiler. Sputnik'in haberine göre, Rusya Başsavcılığı'nın basın servisine göre, Özbek Başsavcılığının Rusya ziyareti sırasında yapılan toplantı sırasında Rusya Savcısı İgor Krasnov, 10 gün önce Moskova bölgesinde meydana gelen ve yüzden fazla kişinin ölümüne yol açan terör eylemini hatırlatarak, bu tehlikenin Özbekistan için de mevcut olduğunu hatırlattı. Ayrıca bazı Rus yetkililer, Tataristan'daki bir insansız hava aracı üretim tesisi ve bir petrol rafinerisine yönelik insansız hava aracı saldırılarının Kazakistan tarafından gerçekleştirilmiş olabileceğini iddia etti. Görünen o ki Putin rejimi yetkililerinin bu tehditkar tondaki açıklamaları, özellikle Kazakistan tarafını endişelendirmiştir. Ayrıca birkaç ay önce Rus propagandacılar da Özbekistan'a yönelik çeşitli aşağılayıcı konuşmalar yapmışlardı. Sonuçta Rus şovenistlerinin bu tür tehditleri ve komploları yeni değildir. Şu ana kadar Putin rejimi ve Rus propagandası, Kazakistan ve Özbekistan'a, Sovyetler Birliği zamanlarında olduğu gibi aynı küstahlık ve ikiyezlülükle davranmaktadırlar...

Buna göre giderek istikrarsızlaşan durumun, Kazakistan ve Özbekistan cumhurbaşkanlarını Çin'e daha fazla güvenmeye, diğer bir ifadeyle Çin ile ilişkileri derinleştirmeye ve Rusya'dan gelebilecek potansiyel tehditler karşısında Çin'i karşı güç olarak kullanmaya teşvik ettiği söylenebilir. Öte yandan Çin, ister iddialı "Tek Kuşak, Tek Yol" projesi nedeniyle, ister yatırımlarını korumak amacıyla olsun Orta Asya'da barışla ilgileniyor. Tokayev ve Mirziyoyev'in Çin'e olan güveni, onun Rusya üzerindeki büyük etkisi ile açıklanabilir; çünkü bugün Çin, Rusya'yı hayatta tutan petrol ve gazın ana tüketicisidir! Dolayısıyla bu bölgenin başkanlarının Çinlilerle son zamanlarda yaptığı görüşmelere dayanarak, Hiva toplantısındaki ana tartışma konusunun Rusya'dan gelen artan tehditler karşısında ortak eylemi koordine edip ittifak ilişkilerini güçlendirmenin yanı sıra kendisini Rusya tehdidine karşı potansiyel bir koruyucu olarak gören Çin'in çıkarlarını da gözettiği söylenebilir. Nitekim Tokayev'in, Kazak-Özbek ikilisinin hayati bir gereklilik olduğu ve iki ülkenin istikrarlı bir şekilde kalkınmasının ancak birlikte ve aleni bir şekilde garanti edilebileceği yönündeki açıklaması da bunu teyit ediyor.

Şüphesiz Tokayev'in sözleri bir ruh taşımaktadır ancak birliğin, hakka ve adalete dayalı güçlü ve istikrarlı bir ideoloji olmaksızın gerçekleşmesi imkansızdır. Aynı şekilde Rusya'dan gelebilecek potansiyel tehditlerden korunmak için Çin veya Amerika gibi diğer sömürgecilere güvenmek de iyi ve kurtarıcı sonuçlara yol açmayacaktır; çünkü efendileri çoğaltarak veya değiştirerek köleliğe ve aşağılanmaya son vermek mümkün değildir! Müslümanlar olarak bizim için en doğru ve en güvenilir yol, dinimiz İslam temelinde birleşip yenilmez bir güç oluşturmamızdır! Elbette Müslümanlar her zaman sadece Allah'ın indirdiği İslam ile değerli ve güçlü olmuşlardır!

وَبِاللَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

"Halbuki asıl üstünlük, ancak Allah'ın, Peygamberinin ve müminlerindir. Fakat münafıklar bunu bilmezler." [Münafikûn 8]

**Hizb-ut Tahrir Merkezi Medya Ofisi İçin Yazan
İslam Ebu Halil - Özbekistan**